

Lausunto hallituksen esityksestä HE 129/2022 eduskunnalle

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä HE 129/2022 ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Lausunnonantajasta

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) vastaa keskeisesti valtion asuntopolitiikan toimeenpanosta. ARA kuuluu ympäristöministeriön hallinnon alaan.

ARA myöntää asumiseen ja rakentamiseen liittyviä avustuksia, tukia ja takauksia sekä ohjaa ja valvoo ARA-asuntokannan käyttöä. ARA on myös mukana asumisen kehittämiseen ja asuntomarkkinoiden asiantuntijuuteen liittyvissä hankkeissa ja tuottaa alan tietopalvelua.

ARA on asumisen asiantunteva kumppani, kehittäjä ja uudistaja, joka edistää ekologisesti kestävästä, laadukasta ja kohtuuhintaista asumista. Periaatteena on, että jokaisella on oikeus hyvään asumiseen.

ARA on myöntänyt asumisneuvonta-avustusta vuodesta 2009. ARA on ollut mukana toteuttamassa hallituksen Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmaa PAAVO I (2008–2015) ja II (2012–2015), Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmaa AUNE (2016–2019) ja nykyistä hallitusohjelman mukaista Yhteistyöohjelmaa asunnottomuuden puolittamiseksi vuoteen 2023 mennessä.

Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA on osallistunut lain valmisteluun ympäristöministeriön kanssa. ARA katsoo, että laki toisi voimassaolonsa ajan jatkuvuutta asumisneuvontatoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen.

Asumisneuvonta on olennainen keino asunnottomuuden puolittamisessa ja poistamisessa. ARA katsoo, että asunnottomuuden poistaminen ei tule onnistumaan ilman asumisneuvonnan laajentamista. Energiakriisi, elinkustannusten nousu, pienituloisuus, työelämän epävarmuus ja talousongelmat asettavat yhä laajemman joukon alttiiksi asunnottomuuden riskille. Näitä ongelmia kohtaavista suuri osa ei tarvitse sosiaalipalveluja, vaan he saavat avun jo pelkästään asumisneuvojalta.

ARA puoltaa sitä, että lain myötä voidaan tukea asumisneuvontapalvelua, jota tarjotaan ARA-asuntokannassa asuvien lisäksi kaikille muillekin asukkaille. Aiemmin Valtion asuntorahastosta myönnetty asumisneuvontavastustus oli rajattu vain ARA-asuntokantaan kohdentuvalle neuvonnalle. Palvelun laajentaminen uusille asiakasryhmille on selvä edistysaskel. Asumisneuvontatoimijoiden mukaan samat asumisen ongelmat koskettavat ARA-asuntokannan lisäksi yksityisessä vuokra-asuntokannassa sekä omistusasunnoissa asuvia.

ARA pitää erityisen hyvänä sitä, että laki mahdollistaa myös olemassa olevan asumisneuvontapalvelun tukemisen. Tämä on tärkeää asumisneuvonnan saatavuuden kannalta, sillä on tärkeää turvata myös jo olemassa olevien palveluiden jatkuvuus. ARA katsoo, että asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseksi tulee sekä tukea olemassa olevaa asumisneuvontaa että laajentaa palvelua uusille asiakasryhmille ja alueille, joissa asumisneuvontaa käynnistetään uutena palveluna.

ARAN näkee, että HE mahdollistaa asumisneuvonnan kehittämisen joustavana, asiakaslähtöisenä ja paikalliseen tarpeeseen räätälöitävänä palveluna. Laki antaa avustusta hakeville kunnille mahdollisuuden kohdentaa asumisneuvontaa paikallisten tarpeiden mukaan, huomioiden asumisneuvonnan moninaiset asiakasryhmät ja työmuodot. Vastaavasti on hyvä, että myös avustusviranomaisella on HE:n mukaan käyttää harkintaa avustuksen myöntämisessä, huomioiden kuntien asunnottomuustilanteen ja paikallisen tarpeen asumisneuvonnalle. ARA katsoo, että avustusprosentin tulee olla riittävän korkea, jotta kunnilla on mahdollisuus toteuttaa toimintaa.

ARAN näkökulmasta on hyvä, että HE määrittelee toimeenpanevalla viranomaisella vahvan roolin niin kuntien ohjaamisessa ja neuvonnassa asumisneuvontatoiminnan käynnistämisessä ja laajentamisessa. Avustuksen myöntämisen ohella ARA on asumisneuvonnan aktiivinen asiantuntija, kehittäjä ja kouluttaja.

ARAN tavoite on, että Suomessa on asumisneuvontaa kaikille sitä tarvitseville, asumismuodosta riippumatta. Kansalaisten yhdenvertaisuuden ja palveluiden selkiyttämisen kannalta on oleellista, että asumisneuvonnasta myöhemmin tehdään lakisäätöistä.